

ТИМКО Ірина

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
<https://orcid.org/0009-0009-4474-6772>
 e-mail: iraika2015@gmail.com

РЕПКО Олена

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
<http://orcid.org/0000-0001-6879-6015>
 e-mail: olena.repko@hnpu.edu.ua

ТИМКО Євген

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
<https://orcid.org/0000-0002-9816-709X>
 e-mail: evgenitimko@gmail.com

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ГІРСЬКИХ ГІДІВ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ

В статті досліджено ставлення гірської спільноти до підготовки гірських гідів в Україні з метою запровадити підготовку гірських гідів з урахуванням побажань та потреб гідів і клієнтів. Щоб розвинути цю тему було створено опитування у Google Forms. Перше - для гідів чи інструкторів, друге – для спортсменів чи клієнтів. В опитуванні протягом місяця взяли участь 21 особа які водять людей у гори і 35 осіб які є користувачами цих послуг. Були порушені теми підготовки гірських гідів, підвищення їх кваліфікації. Зроблено опитування які напрямки підготовки гідів, на думку як гідів так і клієнтів, слід включати в програму та яка форма навчання повинна бути і який час. Обговорено чи є необхідність посібників з гірських видів спорту та чи потрібен єдиний реєстр гірських гідів України. Також поміркували які є перспективні напрямки розвитку послуг гірських гідів. В ході опитування було з'ясовано що ті, хто зараз водить людей у гори займаються гірськими видами спорту доволі довго, але рівень майстерності більшості не високий. Виявили що в навчанні повинні бути присутні такі модулі як альпінізм, скелелазіння і туризм. Важливо отримати і теоретичні і практичні знання, а також мати час на стажування і складати іспити. З точки зору клієнтів гідам важливо підвищити комунікативні та організаційні навички і це також має бути в навчанні. Тому тема підготовки гірських гідів є актуальною і 81% процент опитуваних провідників вважає що курси для інструкторів потрібні і 100% мають бажання підвищити свою кваліфікацію. В Україні є потреба створити багаторівневі курси підготовки гірських гідів. Ті, хто зараз є «провідниками-самоуками» мають бажання підвищити свій рівень майстерності. Є попит на послуги гірських гідів і є напрямки в яких можна розвиватись. Тому можна починати розробляти програму підготовки гірських гідів в Україні.

Ключові слова: Гірські гідів, інструктор, клієнт, опитування, навчання.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2023.4.1>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Тема підготовки гірських гідів є досить важливою, тому що багато людей обирають відпочинок в горах в супроводі гίδα. Але в нашій країні немає системи сертифікації гідів, тому гідами працюють багато спортсменів з недостатньою кваліфікацією і результатом є нещасні випадки в горах. Також в Україні поки що немає курсів інструкторів або гідів які б готували гірських гідів та давали змогу підвищити кваліфікацію тим, хто вже займається цією діяльністю.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблему наявності в Україні кваліфікованих гірських гідів було порушено в статті «Огляд системи підготовки гірських гідів в різних країнах та перспективи розвитку цього напрямку в Україні»[1], де було розглянуто та порівняно програми підготовки гірських гідів у інших країнах. Також ця тема піднімалась раніше іншими фахівцями[2,3,4,5,6,7,8].

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Щоб далі розвивати цю тему було створено опитування у Google Forms. Одне для гідів чи інструкторів, а друге – для спортсменів чи клієнтів. Були порушені такі питання як актуальність підготовки гірських

гідів та підвищення їх кваліфікації, які напрямки підготовки гідів слід включати в програму[9,10,11,12], необхідність посібників з гірських видів спорту, наявність єдиного реєстру гірських гідів України, перспективні напрямки розвитку послуг гірських гідів.

Розглядаючи приклад підготовки гірських гідів в інших країнах можна побачити, що починати навчання можна з 18 років, але при тому вони вже повинні мати доволі високий рівень досвіду зі скелелазіння, альпінізму, гірських лиж та льодолазінню з великою кількістю пройдених маршрутів[13]. Також в багатьох країнах при вступі вже повинен бути сертифікат про надання першої допомоги в гірських умовах[14,15,16]. Також гірські гіді мають проходити курси підвищення кваліфікації раз в кілька років. Ці та інші питання і було порушено в опитуванні гірської спільноти, в якому прийняло участь 21 «провідник» та 35 «клієнтів».

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження – дослідити за допомогою опитування ставлення гірської спільноти України до можливості запровадити підготовку гірських гідів в нашій країні. Зробити аналіз відповідей, в якому напрямку можна проводити навчання. Запропонувати розробити програму підготовки гірських гідів.

В Google Forms було створено два опитування. Перша форма була розроблена для тих, хто організовує походи в гори або сходження, друга форма - для тих, хто користується послугами перших. Ці форми

було запропоновано заповнити гірській спільноті в Україні. Протягом місяця в цьому опитуванні прийняли участь 21 «гід» і 35 «клієнтів». Потім результати опитування були аналізовані і зроблено висновки.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Враховуючи вимоги до досвіду гірських гідів міжнародної спільноти ми спочатку з'ясували рівень та досвід гірських провідників в нашій країні. Як показало опитування більшість займається гірськими видами спорту більше 10 років, але лише 42,8% осіб мають перший розряд і вище з альпінізму, що раніше давало змогу бути інструктором. Інструкторську категорію мають лише 38,1%, що доволі небагато. 53,8% осіб мають розряди зі спортивного туризму, тож загальний досвід сходжень 5-6 категорій мають 72% осіб (рис 1). Рівень скелелазіння вище середнього 7+ мають лише 24% осіб, але більшість з опитованих (65% осіб) вважає що того і досить, хоча 53,8% осіб мають спортивний розряд зі скелелазіння. З льодолазіння ж спортивний розряд має лише 7,7%. Тож можна зробити висновки що ті, хто зараз водить людей у гори займаються гірськими видами спорту доволі довго, але рівень досвіду більшості не високий. Тому тема підготовки гірських гідів є актуальною і 81% процент опитованих вважає що курси для інструкторів потрібні і 100% мають бажання підвищити свою кваліфікацію.

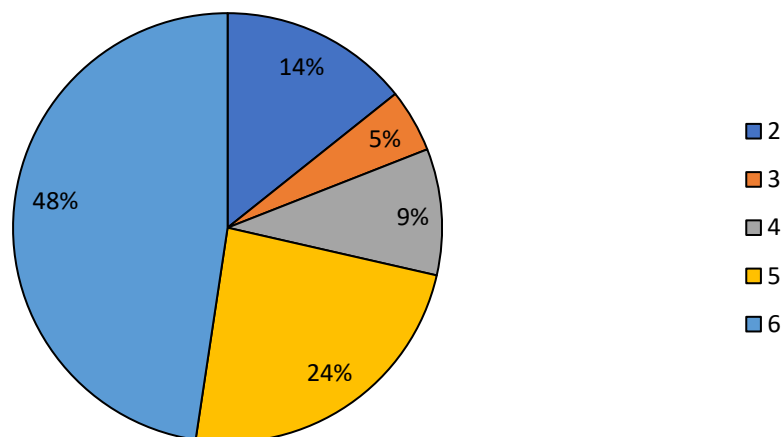

Рис 1. Максимальна категорія сходження, яку Ви проходили?

З точки зору гідів (81% опитуваних) і клієнтів (80% опитуваних) вважають що гід повинен мати спеціальну освіту як то курси для інструкторів. Мати ж педагогічну освіту

чи освіту у сфері фізичної культури та спорту більшість не вважають за необхідність. Однак можна побачити що для 71,4% клієнтів важливо щоб гід мав сертифікат гіда (рис 2).

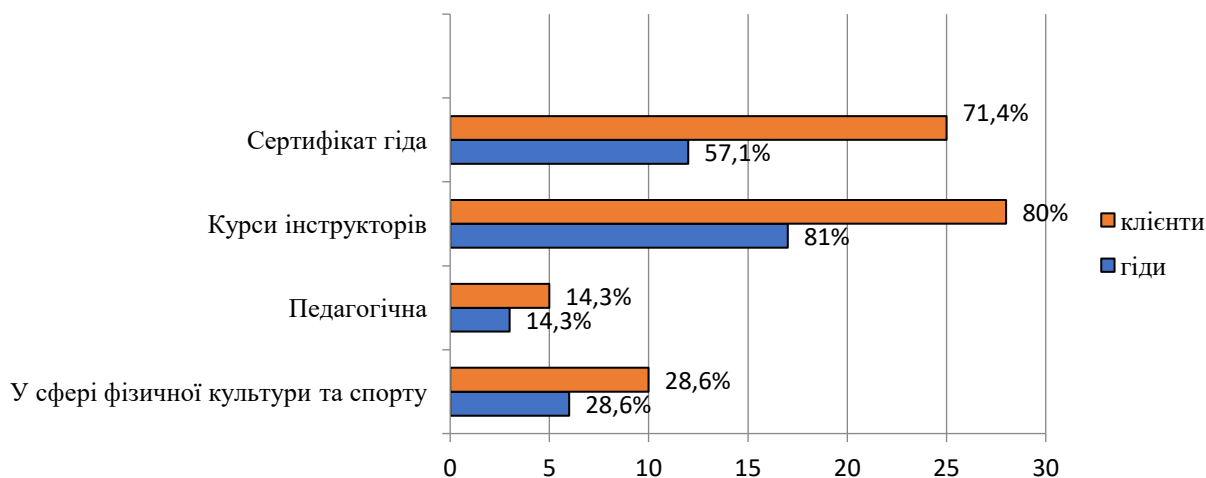

Рис 2. Яку освіту повинен мати гірський гід?

Хто ж повинен проводити такі курси? Більшість – 55% - вважає що інструктори Міжнародної Федерації Асоціацій гірських гідів (International Federation of Mountain Guides Associations (IFMGA)). Вони є досвідчені професіонали з багатим досвідом. Вони використовують сучасні технології та сучасне спорядження. Але ця думка не є однозначною. Таке навчання може бути дуже коштовним і не враховувати особливостей

нашого регіону. Тому декотрі - 25% - покладають цю задачу на Федерацію Альпінізму і скелелазіння України, а інші - 20% -, спираючись на минулий досвід вважають, що з цим впораються і інструктори, які вже мають I інструкторську категорію (рис.3). Але ж потрібно враховувати що все змінюється і методи навчання і технології і спорядження.

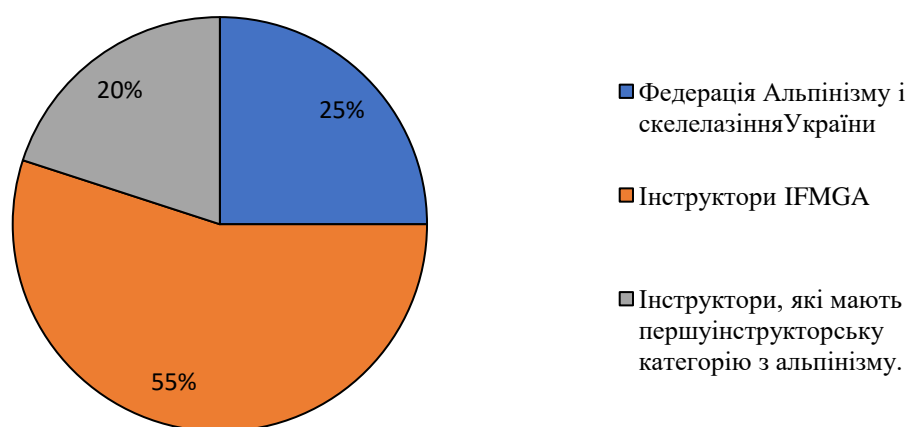

Рис 3. Хто повинен проводити курси інструкторів?

Схожа ситуація і з думкою про час навчання, але все ж більшість, 60% опитуваних, усвідомлює необхідність багаторічного багаторівневого навчання за прикладом IFMGA. Де є поступове зростання в майстерності. Принаймні 3 роки треба навчатися, роблячи багато сходжень в різні

пори року. Також це має бути послідовна багаторівнева система, де не можна перестрибнути якийсь рівень. Є досить часу на стажування та закріплення навичок. Після кожного рівня повинні бути заліки. Ця система зарекомендувала себе у всьому світі.

Результати опитування можна переглянути нижче (рис. 4).

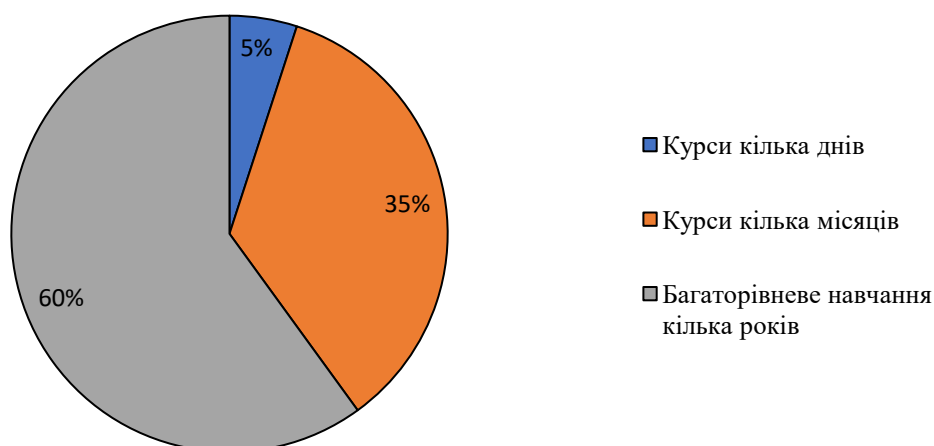

Рис. 4. Яке за часом має бути навчання гідів?

Стосовно що саме повинне включати навчання, то тут думки були схожі. Усі усвідомлюють що повинні бути такі складові як лекції та практика, обов'язкове стажування та іспити по закінченню навчання. Саме таку програму проходять гірські гіді IFMGA.

Також одногласно всі вважають що навчання повинне включати технічну підготовку. Правильно поставлена техніка значно підвищить рівень майстерності гідів. Важливо отримати знання з техніки безпеки та лавинної безпеки. Хоча Карпати і вважають

«домашніми горами», але від лавин, погодніх умов та інших нещасних випадків там щороку гинуть люди. Тож підвищення рівня знань з техніки безпеки для гірських гідів може знизити цю статистику. Також важливими знаннями для гірських гідів є медична підготовка. Гірські гіді можуть опинитися в різних надзвичайних ситуаціях, коли потрібна медична допомога, але вона не може дістатися швидко і вони повинні мати знання та уміння як допомогти клієнту чи іншому, що вимагає допомоги (рис. 5).

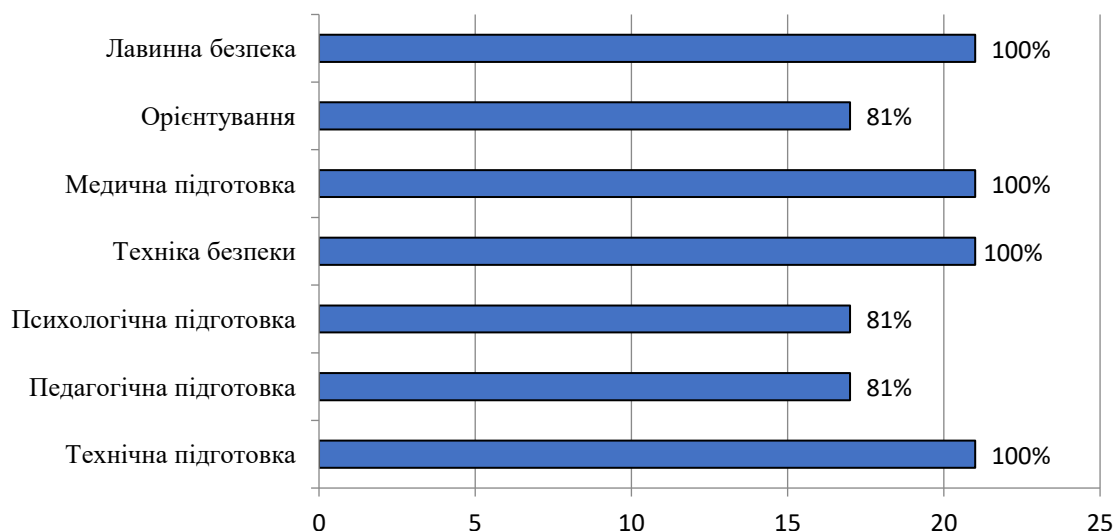

Рис. 5. Що має бути включено в програму підготовки гірських гідів

Хоча не всі вважають психологічну підготовку важливою, але саме психологічна стійкість допоможе прийняти правильне

рішення у складній ситуації [17]. І більшість з опитуваних це усвідомлюють.

Стосовно навичок з видів спорту всі однозначні в теоретичних та практичних

знаннях з альпінізму. Майже всі згодні що гід повинен мати навички скелелазіння. А от стосовно гірського туризму – лише 71,4 % серед гідів і 80% серед клієнтів вважають це корисною навичкою. Хоча, щоб підійти під маршрут інколи потрібен майже поход. Окрім

того саме треки є популярним направленням в роботі гірського гίδα. Навички ж з гірських лиж потрібними вважають лише 38,1% опитуваних гідів і 22,9% серед клієнтів (рис. 6).

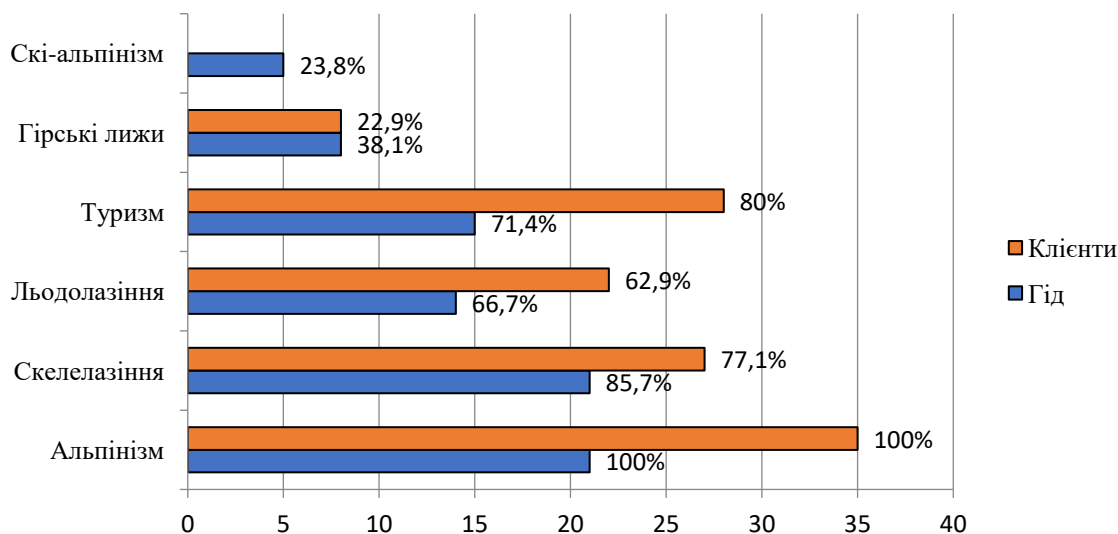

Рис. 6. Навички з яких видів спорту повинен мати гірський гід?

Отже спираючись на опитування можна запропонувати розробити курси гідів спрямовані на вдосконалення навичок з альпінізму, скелелазінню та туризму.

Про це говорить й опитування, стосовно того яку фізичну активність планують клієнти найближчим часом (рис.7).

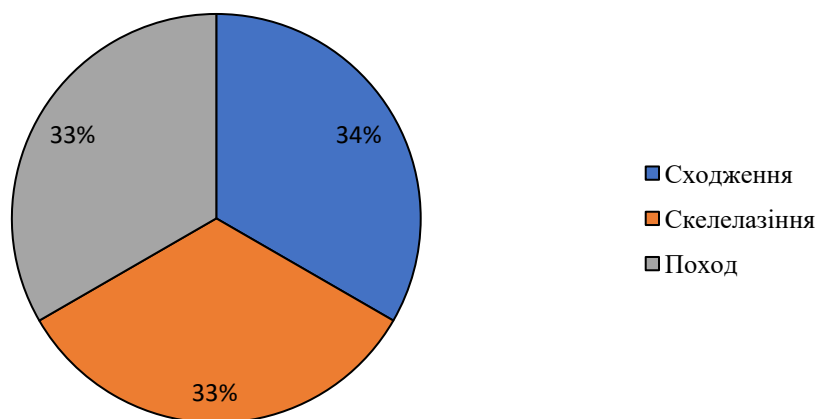

Рис. 7. Яку фізичну активність плануєте найближчим часом?

Як бачимо рівномірний розподіл між сходженнями, виїздами на скелі та походами. То ж саме ці напрямки маємо і розвивати.

Стосовно ж того в якому форматі повинне проходити навчання, всі згодні що це мають бути і теоретичні і практичні заняття. Майже всі згодні, що повинні бути іспити, як, наприклад при переході до наступного

модулю. Також більшість згодні, що повинно бути й стажування (рис. 8). Стажування то є дуже важлива частина навчання, де можна закріпити теоретичні та практичні навички в реальних умовах. Тому стажування повинно бути в різні пори року. Інші країни практикують етап стажування у навчанні гίδα, виділяючи для цього достатньо часу.

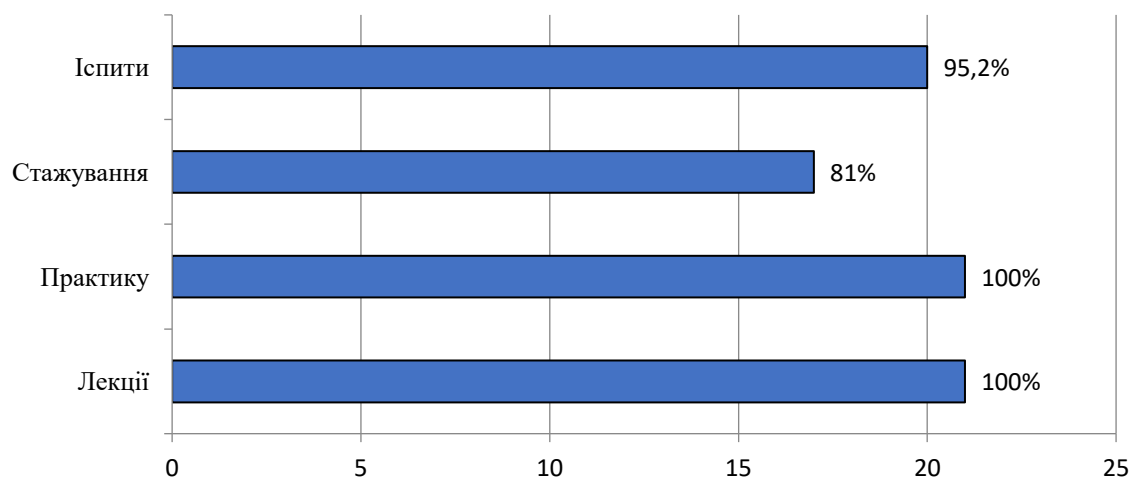

Рис. 8. Що має включати навчання?

Ще клієнтів запитали що, на їхню думку можна покращити гідам серед таких навичок як спілкування, техніка безпеки, організаційні навички та підвищення спортивної майстерності. Відповіді можна побачити нижче (рис. 9).

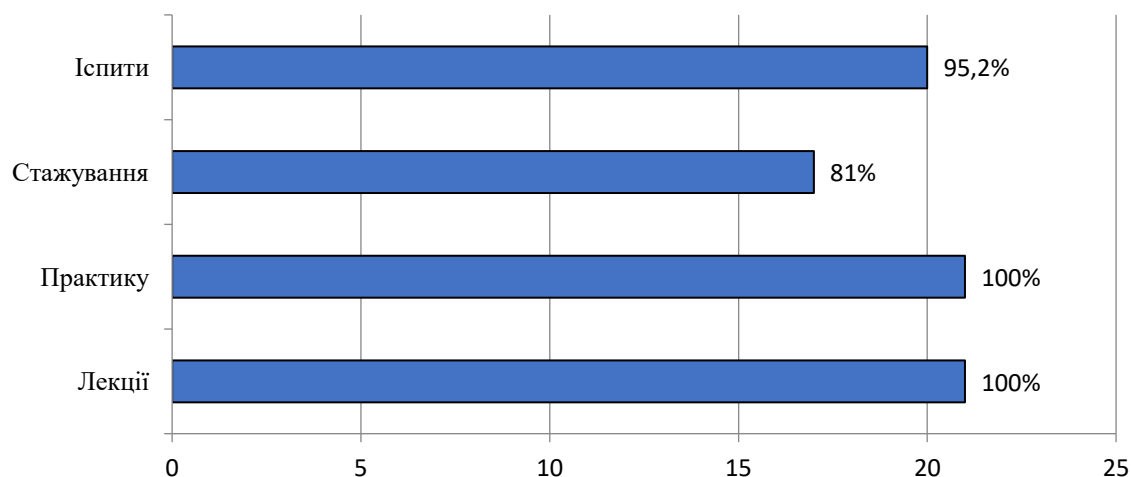

Рис. 8. Що має включати навчання?

Ще клієнтів запитали що, на їхню думку можна покращити гідам серед таких навичок як спілкування, техніка безпеки, організаційні навички та підвищення спортивної майстерності. Відповіді можна побачити нижче (рис. 9).

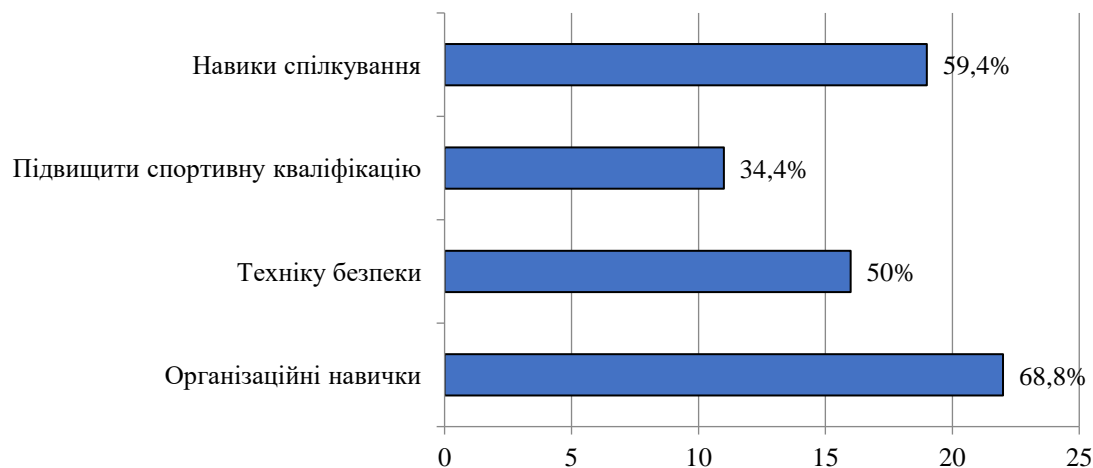

Рис. 9. Що, на Вашу думку, можна покращити гідам у нашій країні?

Як бачимо, з точки зору клієнтів, гіді мають достатню спортивну кваліфікацію. А от організаційні навички, вміння спілкуватися більшість вважають, що треба було б підвищити. З точки зору техніки безпеки також є над чим працювати. Тож курси гідів повинні включати і такі аспекти, як організація сходжень або інших послуг та навички спілкування з клієнтами. А також працювати у напрямку забезпечення безпечних спортивних заходів.

Майже всі і клієнти і гіді згодні, що було би зручно мати якийсь реєстр, де мали б бути всі дані про сертифікованих гідів в Україні.

Зручно було би переглянути реєстр чи сайт, де можна побачити досвід гіда і відгуки клієнтів.

Також майже всі згодні, що перед тим, як скористатися послугами гіда десь у горах повинні бути якісь спільні тренування. Учасникам треба познайомитися, гід повинен побачити фізичний стан клієнта. І так як не завжди є така можливість у місті, то ж це потрібно мати на увазі, складаючи маршрути сходжень або маршрут треку і закладаючи зручне місце і час перед стартом на ознайомлення і спільні тренування.

Також обговорювали в яких напрямках гід може розширювати свої послуги (рис. 10).

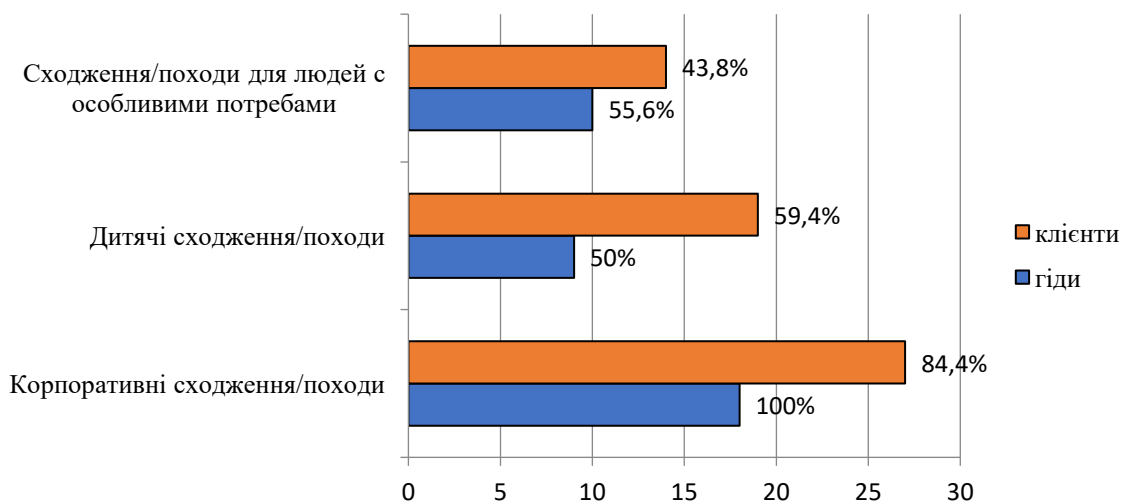

Рис. 10. В якому напрямку гіді можуть розширювати свої послуги?

Як бачимо, найбільш перспективними є корпоративні заходи. Цю тему обговорювали багато разів, бо похід в гори об'єднує людей, робить команду ще міцніше [18,19,20,21,22]. І це усвідомлюють глави, як великих так і малих підприємств. Тому це дійсно перспективний напрямок. Але і дитячі заходи мають попит. Зараз є багато комерційних літніх таборів в Карпатах. І батьки і діти з задоволенням йдуть у походи вихідного дня, або походи невеликої складності на кілька днів. І їм також потрібен якісний та безпечний супровід [23,24,25,26,27,28]. А також вже є попит і він, мабуть, буде збільшуватись в заходах для людей з особливими потребами. Тому в навчанні мають бути включені і аспекти навчання у цьому напрямку [29,30].

Дослідивши відповіді гірської спільноти України та зіставивши їх з програмою підготовки гірських гідів в інших країнах ми бачимо деякі розбіжності. В програмі IFMGA передбачено 32 дні катання на лижах взимку. Це може бути скі-альпінізм, позатрасове

катання, фрірайд, механізоване катання на гірських лижах, скітур тощо, включаючи 7 днів практичних занять [13]. В Об'єднаному Королівстві щоб почати навчання вже потрібно продемонструвати серйозну компетентність катання на будь-якому снігу в гірському середовищі [31]. В Швейцарії також передбачено навчання лижам, та в практичному модулі гід повинен провести 10 лижних турів у високогір'ї та 5 інших лижних турів[32]. У Киргизстані також протягом двох років навчання виділено час на гірські лижи[33]. В Україні ж лише 38,1% опитуваних провідників вважає навчання лижам необхідним для гірських гідів. Більшість не готові бачити цей модуль в курсах підготовки гірських гідів. Це може бути пов'язано з тим, що в нашій країні альпінізм і гірськолижний спорт існували як окремі види спорту.

В інших напрямках підготовки, таких як альпінізм, скелелазіння, туризм та льодолазіння розбіжностей не було. Як і

стосовно формату підготовки, всі згодні з міжнародним форматом навчання, де є лекції, практика, стажування та іспити.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Розглянувши та проаналізувавши відповіді опитуваних, як самих гідів так і їх клієнтів стосовно програми курсів гірських гідів в Україні та їх послуг можна зробити такі висновки. Курси гірських гідів є актуальним питанням. І всі це розуміють, і ті, хто пропонують ці послуги і ті, хто ними користується. Це повинні бути багаторівневі курси, які будуть включати в себе теорію, практику, стажування та іспити. Навчання має бути не менше 3 років, охоплювати різні пори року та мати час для стажування. На цих курсах мають розглядатися технічні навички з

альпінізму, скелелазінню та туризму, лавинна безпека, техніка безпеки, а також надання першої допомоги в гірських умовах. Крім того важливо приділяти увагу таким темам: як покращити організаційні здібності, навички спілкування та психологічні аспекти роботи з клієнтами.

Стосовно ж актуальності саме послуг гірських гідів – вони є затребуваними вже зараз. Багато людей користуються послугами гідів йдучи у свій перший похід, на своє перше, і не тільки, сходження, або виїжджаючи на свої перші скелі. Але і мають перспективи розвитку в подальшому в таких напрямках як корпоративні заходи, дитячі заходи, а також вже є попит і він, мабуть, буде збільшуватись в заходах для людей з особливими потребами.

Ми бачимо в якому напрямку треба працювати розробляючи курси для гірських гідів в Україні.

Література

1. Тимко І.М., Репко Е.О., Тимко Є.М. (2023) Огляд системи підготовки гірських гідів в різних країнах та перспективи розвитку цього напрямку в Україні. Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience» (ISSN 2664-4819 (Online), 474.
2. Коллегаєв, М. (2022). Методичні аспекти формування професійного досвіду у підготовці майбутніх фахівців з активних видів туризму. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, (3), 15–23. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2022.265912>
3. ЄМ Тимко ОО Репко, АВ Фещенко, -Збереження здоров'я ..., 2019 - sportscience.org, Тренування альпіністів в підготовчий період із застосуванням скандинавської ходьби.
4. Андросов, Є. В. (2021). Проблеми та перспективи організації спортивних гірських турів високих категорій.
5. Чернишенко, О. О. (2023). Особливості становлення пішохідного туризму в Україні: історія та перспективи розвитку.
6. Бучко, Ж., & Іваночко, Р. (2020). Безпечний туризм в Українських Карпатах (Doctoral dissertation, Київ).
7. Коваленко, О. В. (2020). Особливості підготовки фахівців туристичного супроводу (гідів-екскурсоводів) у деяких країнах східної Європи.
8. Kozina Z, Ryepko O, Prusik K, Cieślicka M. Psychophysiological possibility of mountaineers and climbers specializing in speed climbing and climbing difficulty. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports. 2013;17(10):41-6. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.785784>
9. Гончарова, І. С., & Коваленко, О. В. (2021). Peculiarity of the training of guides for ecological tourism in the vocational education system. The Scientific Heritage, (75-3), 22-24.
10. Дмитрієва, М. О. (2021). Гірськолижний туризм як вид екстремального відпочинку. ББК 65.43 Т 88, 12.
11. Зігунова, І. С. (2010). Лижна підготовка майбутніх інструкторів туристського супроводу. Вісник, 72.
12. Савчишкін, А. О. (2023). Загальна характеристика та історія виникнення і розвитку скелелазіння в Україні
13. <https://ifmga.info/%3Cnolink%3E/become-professional-mountain-guide>
14. Métrailler, P., Greiser, J., Dietrich, G., Walter, D., Richon, J., Walliser, M., ... & Sartori, C. (2019). Swiss mountain guides: medical education, knowledge, and practice. High altitude medicine & biology, 20(3), 251-261.
15. <https://wms.org/magazine/magazine/1039/Diploma-in-Mountain-Medicine/default.aspx>
16. Patrick_Peters_MD Mountaineering and Climbing Techniques in the Curriculum of Mountain Medicine Education Programs: A Survey of the European Courses for Mountain Medicine, Wilderness & Environmental Medicine, Volume 13, Issue 1, March 2002, Pages 59-65
17. Пясик, Д. (2022). Психология альпинизма. Litres.
18. Носач, С. В., & Зігунов, В. М. (2020). Деякі аспекти сутності сучасних подорожей з активного туризму.
19. Селіонова, А. Л. (2023). Сучасні тенденції розвитку екскурсійної діяльності в Україні
20. Василіса, С. Застосування івент-технологій для розвитку корпоративної культури підприємства.
21. Полторац, А. М., & Смірнова, К. В. (2023). Сучасні методи підвищення згуртованості колективу.
22. <https://www.chamonix-guides.com/fr>

23. Лісневська, Н. (2022). Особливості проведення туристичного походу з дітьми дошкільного віку та характеристика змісту різних форм туристичної діяльності.
24. Kozina, Z., Repko, O., Safronov, D., Kozin, S., Evarnickii, I., & Grebniova, I. (2018). System of development of coordination abilities of young climbers 6-7 years. *Health, sport, rehabilitation*, 4(4), 62-71..
25. Козина, Ж. Л., Козин, В. Ю., Ермаков, С. С., Кржемински, М., Лахно, Е. Г., Базылюк, Т. А., ... & Ильницкая, А. С. (2017). Система современных технологий интегрального развития и укрепления здоровья людей разного возраста: монография. Под общей редакцией Козиной ЖЛ Харьков-Радом.
26. Repko, E., Kozin, S., & Kostyrko, A. (2016). Teaching motor actions to children of preschool and primary school age based on their psychological and physical characteristics (on the example of rock climbing). *Health, Sport, Rehabilitation*, 2(2), 46–50. <https://doi.org/10.34142/HSR.2016.02.02.12>
27. Kozina Z, Ryepko O, Prusik K, Cieślicka M. Factor structure of the integrated training of elite athletes - representatives of mountain sports. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2013;17(11):45-51. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.815872>
28. Репко О. О. Розвиток швидкісно-силових якостей студентів університетів у процесі занять із скелелазіння : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Репко О. О. ; М-во освіти і науки України, Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка". – Луганськ : Вид-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 20 с.
29. Кадієва, М. В. (2022). Передумови впровадження засобів скелелазіння в рекреаційну діяльність дітей молодшого шкільного віку з емоційно-вольовими порушеннями.
30. Мусієнко, О. В., & Кізло, Н. Б. (2019). Застосування скелелазіння у адаптивному фізичному вихованні дітей з розладами спектру аутизму. *Health, sport, rehabilitation*, (1), 73-83.
31. <http://www.bmg.org.uk>
32. <https://sbv-asgm.ch>
33. <http://mguide.in.kg>

References

1. Timko I.M., Repko E.O., Tymko E.M. (2023) Overview of the training system of mountain guides in different countries and prospects for the development of this direction in Ukraine. Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience" (ISSN 2664-4819 (Online), 474.
2. Kollegaev, M. (2022). Methodical aspects of the formation of professional experience in the training of future specialists in active types of tourism. Collection of scientific papers of the Uman State Pedagogical University, (3), 15–23. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2022.265912>
3. EM Timko, OO Repko, AV Feshchenko, - Health preservation ..., 2019 - sportscience.org, Training of climbers in the preparatory period using Scandinavian walking.
4. Androsov, E. V. (2021). Problems and prospects of organizing mountain sports tours of high categories
5. Chernyshenko, O. O. (2023). Peculiarities of the formation of hiking tourism in Ukraine: history and development prospects.
6. Buchko, Zh., & Ivanochko, R. (2020). Safe tourism in the Ukrainian Carpathians (Doctoral dissertation, Kyiv).
7. Kovalenko, O. V. (2020). Peculiarities of the training of tourist support specialists (tour guides) in some Eastern European countries.
8. Kozina Z, Ryepko O, Prusik K, Cieślicka M. Psychophysiological possibility of mountaineers and climbers specializing in speed climbing and climbing difficulty. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2013;17(10):41-6. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.785784>
9. Goncharova, I. S., & Kovalenko, O. V. (2021). Peculiarities of the training of guides for ecological tourism in the vocational education system. *The Scientific Heritage*, (75-3), 22-24.
10. Dmitrieva, M. O. (2021). Ski tourism as a form of extreme recreation. *BBK* 65.43 T 88, 12.
11. Zigunova, I. S. (2010). Ski training of future tour guide instructors. *Visnyk*, 72.
12. Savchyshkin, A. O. (2023). General characteristics and history of the emergence and development of rock climbing in Ukraine
13. <https://ifmga.info/%3Cnolink%3E/become-professional-mountain-guide>
14. Métrailler, P., Greiser, J., Dietrich, G., Walter, D., Richon, J., Walliser, M., ... & Sartori, C. (2019). Swiss mountain guides: medical education , knowledge, and practice. *High altitude medicine & biology*, 20(3), 251-261.
15. <https://wms.org/magazine/magazine/1039/Diploma-in-Mountain-Medicine/default.aspx>
16. Patrick Peters MD Mountaineering and Climbing Techniques in the Curriculum of Mountain Medicine Education Programs: A Survey of the European Courses for Mountain Medicine, Wilderness & Environmental Medicine, Volume 13, Issue 1, March 2002, Pages 59-65
17. Pyasyk, D. (2022). Psychology of mountaineering. Litres.
18. Nosach, S. V., & Zigunov, V. M. (2020). Some aspects of the essence of modern active tourism trips.
19. Selionova, A. L. (2023). Modern trends in the development of excursion activities in Ukraine
20. Vasilisa, S. Application of event technologies for the development of corporate culture of the enterprise.
21. Poltorak, A. M., & Smirnova, K. V. (2023). Modern methods of increasing team cohesion.
22. <https://www.chamonix-guides.com/fr>
23. Lisnevskaya, N. (2022). Peculiarities of conducting a tourist trip with children of preschool age and characteristics of the content of various forms of tourist activity.

24. Kozina, Z., Repko, O., Safronov, D., Kozin, S., Evarnickii, I., & Grebniova, I. (2018). System of development of coordination abilities of young climbers 6-7 years. *Health, sport, rehabilitation*, 4(4), 62-71.
25. Kozyna, Zh. L., Kozyn, V. Yu., Ermakov, S. S., Krzeminski, M., Lakhno, E. G., Bazylyuk, T. A., ... & Ilnytskaya, A. S. (2017). The system of modern technologies of integral development and strengthening of health of people of different ages: monograph. Under the general editorship of Kozina ZHL Kharkiv-Radom.
26. Repko, E., Kozin, S., & Kostyrko, A. (2016). Teaching motor actions to children of preschool and primary school age based on their psychological and physical characteristics (on the example of rock climbing). *Health, Sport, Rehabilitation*, 2(2), 46–50. <https://doi.org/10.34142/HSR.2016.02.02.12>
27. Kozina Z, Ryepko O, Prusik K, Cieślicka M. Factor structure of the integrated training of elite athletes - representatives of mountain sports. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2013;17(11):45-51. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.815872>
28. Repko O. O. Development of speed and strength qualities of university students in the process of rock climbing classes: autoref. thesis ... candidate ped. Sciences: 13.00.02 / O. O. Repko; Ministry of Education and Science of Ukraine, Govt. closing "Luhans'kyy National University". – Luhansk: Department of LNU named after Taras Shevchenko, 2014. – 20 p.
29. Kadiyeva, M. V. (2022). Prerequisites for the introduction of climbing equipment into the recreational activities of children of primary school age with emotional and volitional disorders.
30. Musienko, O. V., & Kizlo, N. B. (2019). The use of climbing in adaptive physical education of children with autism spectrum disorders. *Health, sport, rehabilitation*, (1), 73-83.
31. <http://www.bmg.org.uk>
32. <https://sbv-asgm.ch>
33. <http://mguide.in.kg>

Abstract

TYMKO Iryna, REPKO Olena, TYMKO Yevgen

ANALYSIS OF THE PROBLEM OF TRAINING MOUNTAIN GUIDES IN UKRAINE TAKING INTO ACCOUNT THE FEATURES OF THE REGION

The article examines the attitude of the mountain community to the training of mountain guides in Ukraine with the aim of introducing the training of mountain guides taking into account the wishes and needs of guides and clients. To develop this topic, a Google Forms survey was created. The first is for guides or instructors, the second is for athletes or clients. 21 people who take people to the mountains and 35 people who are users of these services took part in the survey during the month. The topics of training mountain guides and improving their qualifications were discussed. A survey was made which areas of guide training, in the opinion of both guides and clients, should be included in the program and what form of training should be and at what time. It was discussed whether there is a need for manuals on mountain sports and whether a unified register of mountain guides of Ukraine is needed. They also considered the promising directions for the development of mountain guide services. During the survey, it was found out that those who are currently taking people to the mountains have been engaged in mountain sports for a long time, but the skill level of the majority is not high. They discovered that such modules as mountaineering, rock climbing and tourism should be present in training. It is important to acquire both theoretical and practical knowledge, as well as have time for internships and take exams. From the client's point of view, it is important for guides to improve communication and organizational skills and this should also be in training. Therefore, the topic of training mountain guides is relevant and 81% of the surveyed guides believe that courses for instructors are needed and 100% want to improve their qualifications. In Ukraine, there is a need to create multi-level training courses for mountain guides. Those who are now "self-taught guides" have a desire to increase their skill level. There is a demand for the services of mountain guides and there are directions in which it is possible to develop. Therefore, it is possible to start developing a training program for mountain guides in Ukraine.

Key words: Mountain guides, instructor, client, survey, training.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

ТИМКО, І., РЕПКО, О., & ТИМКО, Є. . . (2023). АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ГІРСЬКИХ ГІДІВ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, (4), 8–17. <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.4.1>

TYMKO I., REPKO O., & TYMKO . Є. . . (2023). ANALYSIS OF THE PROBLEM OF TRAINING MOUNTAIN GUIDES IN UKRAINE TAKING INTO ACCOUNT THE FEATURES OF THE REGION. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, (4), 8–17. <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.4.1>